

แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

Nursing practice guidelines for the care of abandoned infants at Kuchinarai Crown Prince Hospital.

(Received: January 26,2025 ; Revised: February 1,2025 ; Accepted: February 2,2025)

อัจฉรา ไชยโสตา¹
Atchara Chaisoda¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและปัญหาของทารกถูกทอดทิ้ง และศึกษาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ มีระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง เดือน พฤศจิกายน 2567 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2568 รวม 4 เดือน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ จำนวน 5 ราย เก็บข้อมูลจากเวชระเบียนและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ทารกถูกทอดทิ้ง ทั้ง 5 ราย พบว่า มารดามีปัญหาทางสังคม มีการใช้สารเสพติด ประเภท Amphetamine มีภาวะเจ็บป่วย พบประวัติตั้งครรภ์ 4 ราย และทารกทั้ง 5 รายได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ มีอาการปลอดภัยและได้รับการดูแลตามมาตรฐาน ร้อยละ 100 และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติทางการพยาบาล การดูแลทารกถูกทอดทิ้ง

Abstract

This study was action research. The objectives are to study the characteristics and problems of abandoned infants and to study nursing practices in caring for abandoned infants at Somdech Phra Yupparaj Kuchinarai Hospital. The study period is between November 2024 and February 2025, a total of 4 months. The sample group includes 5 abandoned infants at Somdech Phra Yupparaj Kuchinarai Hospital. Data were collected from medical records and questionnaires. Data were analyzed using content analysis, frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study found that all 5 abandoned infants had social problems, used amphetamine, were sick, and had a history of pregnancy in 4 cases. All 5 infants received care according to the nursing practice guidelines for the care of abandoned infants at Somdech Phra Yuppharat Kuchinarai Hospital. They were safe and received care according to the standards at 100 percent. The satisfaction of stakeholders with the nursing practice guidelines for the care of abandoned infants at Somdech Phra Yuppharat Kuchinarai Hospital was found to be at the highest level overall and in each aspect.

Keywords: Nursing practice guidelines, Care of abandoned infants

บทนำ

ทารกหลังคลอดคือทารกที่มีอายุระหว่างแรกเกิดถึง 28 วัน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการปรับตัวจากสภาพแวดล้อมในครรภ์มาสู่โลกภายนอก การดูแลทารกในช่วงนี้จำเป็นต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยควรให้นมแม่เป็นหลักเพื่อให้ได้รับสารอาหารที่

ครบถ้วนและสร้างภูมิคุ้มกันโรค นอกจากนี้ ทารกต้องการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ควรจัดให้ทารกนอนในที่สะอาดและปลอดภัย การดูแลสุขภาพอนามัย เช่น การอาบน้ำและทำความสะอาดสะดือก็มีความสำคัญเช่นกัน นอกจากนี้ยังต้องสังเกตอาการผิดปกติ เช่น ตัวเหลือง หายใจเร็ว หรือหอบ

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

เหนือ การให้ความรักและความอบอุ่นจากพ่อแม่ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจของทารก โดยการสัมผัสและพูดคุยจะช่วยสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกปลอดภัย ดังนั้น การดูแลทารกหลังคลอดจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจจากผู้ปกครองเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างแข็งแรงและมีสุขภาพดี^{1,2}

ปัญหาทารกถูกทอดทิ้งเป็นปัญหาสังคมที่มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อเด็กในหลายด้านการทอดทิ้งเด็กไม่เพียงแต่หมายถึงการละเลยทางกายภาพ เช่น การไม่ให้ความดูแลพื้นฐานหรือการทิ้งเด็กไว้ตามสถานที่สาธารณะ แต่ยังรวมถึงการละเลยทางอารมณ์และจิตใจ ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดภาวะซึมเศร้าและขาดความรู้สึกปลอดภัย สาเหตุของการทอดทิ้งเด็กมักเกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหรือการถูกข่มขืน รวมถึงปัญหาทางครอบครัว เช่น ความยากจน การหย่าร้าง และความสามารถดูแลเด็กได้ นอกจากนี้ เด็กที่มีความพิการก็มีแนวโน้มที่จะถูกทอดทิ้งมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่รู้สึกว่าการดูแลจะเป็นภาระหนัก ผลกระทบจากการถูกทอดทิ้งนั้นรุนแรงและหลากหลาย อาทิเช่น เด็กอาจมีปัญหาทางสุขภาพจิต เช่น PTSD หรือภาวะซึมเศร้า มีพฤติกรรมเสี่ยง และมีปัญหาในการเรียนรู้ สำหรับประเทศไทย ในประเทศไทย ปัญหาเด็กที่ถูกทิ้งหลังคลอดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนระบุว่า มีเด็กทารกวัยแรกเกิดถึง 6 ขวบถูกทอดทิ้งเฉลี่ยกว่า 100 คนต่อปี สถานที่ที่เด็กมักถูกทิ้งได้แก่ โรงพยาบาล สถานที่สาธารณะ เช่น ป้ายรถเมล์ และถังขยะ ซึ่งสาเหตุหลักของการทอดทิ้งมักเกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ความยากจน ปัญหาครอบครัว เช่น การหย่าร้างและความขัดแย้งภายในครอบครัว นอกจากนี้ สังคมไทยยังเผชิญกับการลดลงของอัตราการเกิดเด็กใหม่ ขณะที่แม่มีวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์เพิ่มขึ้น เช่น ในปี 2560 มีแม่วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีตั้งครรภ์มากกว่า 104,300 คน โดยปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและสังคมโดยรวม³

แนวปฏิบัติทางการพยาบาล เป็นแนวทางที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยในการตัดสินใจของบุคลากรทางการแพทย์และผู้ประกอบวิชาชีพสุขภาพในการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างเหมาะสม โดยมีพื้นฐานจากหลักฐานเชิงประจักษ์และความรู้จากการวิจัยที่ได้รับการทบทวนอย่างเป็นระบบ แนวปฏิบัติเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่การให้บริการที่มีคุณภาพและความปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการ โดยระบุแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับสถานการณ์เฉพาะ เพื่อให้การดูแลผู้ป่วยมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อสร้างความมั่นใจในผลลัพธ์ที่ดีขึ้นสำหรับผู้ป่วยในด้านต่าง ๆ เช่น การฟื้นฟูสุขภาพและการลดอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อน แนวปฏิบัติทางการพยาบาลมีส่วนช่วยในการดูแลทารกหลังคลอดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีที่ทารกถูกทอดทิ้งหรืออยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง มาตรการเหล่านี้รวมถึงการตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นทันทีหลังคลอดเพื่อประเมินน้ำหนัก อุณหภูมิ และอาการผิดปกติ ซึ่งช่วยให้มั่นใจว่าทารกมีสุขภาพดีและไม่มีภาวะแทรกซ้อน นอกจากนี้ การดูแลสุขอนามัย เช่น การทำความสะอาดร่างกายและสะดืออย่างถูกวิธีจะช่วยป้องกันการติดเชื้อ การให้นมแม่หรือสูตรนมที่เหมาะสมกับอายุของทารกยังเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการ อีกทั้งการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ดูแลและทารกจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจของเด็ก โดยเฉพาะในช่วงแรกเกิดที่ต้องการความรักและความอบอุ่น การประสานงานกับหน่วยงานสังคมสงเคราะห์เพื่อจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และการติดตามสุขภาพของทารกอย่างต่อเนื่องหลังจากออกจากโรงพยาบาล จะช่วยให้แน่ใจว่าทารกได้รับการดูแลที่ดีที่สุดในอนาคต การนำแนวปฏิบัติทางการพยาบาลแบบองค์รวมมาใช้จะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของทารกที่ถูกทอดทิ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{4,5}

ปัญหาทารกถูกทอดทิ้งในเขตอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสถานการณ์ที่น่า

เป็นห่วง โดยมีกรณีศึกษาที่สะท้อนถึงคุณลักษณะ และปัญหาของเด็กเหล่านี้ มารดาที่ทอดทิ้งลูกมักมี ประวัติการใช้สารเสพติด เช่น Amphetamine และมีสภาพครอบครัวที่ไม่มั่นคง เช่น การขาดรายได้จากการ ทำงานและความยากจน นอกจากนี้ยังมีปัญหา สุขภาพจิต เช่น ภาวะ Psychosis ที่ส่งผลกระทบต่อ ความสามารถในการดูแลเด็ก ในหลายกรณี ทารกที่ถูกทอดทิ้งมักจะมีภาวะเจ็บป่วย เช่น Neonatal Jaundice หรือ Early neonatal sepsis ซึ่งต้องการ การดูแลทางการแพทย์อย่างเร่งด่วน การทอดทิ้งเด็ก มักเกิดจากความไม่พร้อมในการเลี้ยงดู เนื่องจาก ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ความยากจน และความ ขัดแย้งในครอบครัว ส่งผลให้เด็กเหล่านี้ต้องเผชิญกับ ความเสี่ยงต่อสุขภาพและการพัฒนาที่ไม่เหมาะสม

จากสถานการณ์ดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการ ดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช กุฉินารายณ์ ซึ่งจะช่วยพัฒนามาตรฐานการดูแลทารก ที่ถูกทอดทิ้ง ทำให้บุคลากรทางการแพทย์มีแนวทาง ที่ชัดเจนในการดำเนินการ ซึ่งจะลดความเสี่ยงต่อ ภาวะแทรกซ้อนและเพิ่มโอกาสในการฟื้นฟูสุขภาพ ของทารก ช่วยความตระหนักรู้ในชุมชนเกี่ยวกับ ปัญหา และช่วยสร้างเครือข่ายสนับสนุนระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันดูแลทารกที่ถูกทอดทิ้ง ข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำไปปรับปรุงบริการสุขภาพให้ ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต เพื่อพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ ในการดูแลเด็กที่มีความ เสี่ยง ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะและปัญหาของทารก ถูกทอดทิ้ง
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลใน การดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระ ยุพราชกุฉินารายณ์

3. เพื่อศึกษาผลของแนวปฏิบัติทางการ พยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

วิธีการวิจัย

การศึกษา แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการ ดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช กุฉินารายณ์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง เดือน พฤศจิกายน 2567 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2568 รวม 4 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ ระหว่าง เดือน พฤศจิกายน 2567 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2568 รวม 4 เดือน จำนวน 5 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ แนว ปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ โดยมี กิจกรรมหรือขั้นตอนของแนวปฏิบัติทางการพยาบาล ในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระ ยุพราชกุฉินารายณ์ ประกอบด้วย การศึกษา คุณลักษณะและปัญหาของทารกถูกทอดทิ้ง การ กำหนดกิจกรรมแนวปฏิบัติ การดำเนินการตาม กิจกรรมและการสรุปผลการดำเนินงานตามแนว ปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 เวชระเบียน

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียต่อแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแล ทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช กุฉินารายณ์ เป็นแบบ Rating scale 5 ระดับ มีเกณฑ์ ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจ ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจ ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด

มีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบเพื่อทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข 3 ท่าน (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป หลังจากนั้นทำการปรับแก้ ข้อที่ใช้คำผิดและข้อที่ไม่เหมาะสม ทั้งในด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีเนื้อหาและข้อความที่ชัดเจน นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จและแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองคุณภาพของเครื่องมือ (Try Out) โดยการนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในการทำแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอน บาค (Cronbach method) มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .859

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การศึกษา แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความเข้าใจคุณลักษณะและปัญหาของการถูกทอดทิ้ง
2. การกำหนดกิจกรรมแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์
3. การดำเนินการตามกิจกรรมตามแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์
4. การสรุปผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

จริยธรรมงานวิจัย

การศึกษา แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ ได้รับการรับรองจริยธรรมงานวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ ได้แก่ แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ โดยมีกิจกรรมหรือขั้นตอนของแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ ประกอบด้วย การศึกษาคุณลักษณะและปัญหาของการถูกทอดทิ้ง การกำหนดกิจกรรมแนวปฏิบัติ การดำเนินการตามกิจกรรมและการสรุปผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ผลการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ ก่อนและหลังดำเนินการ

ผลการวิจัย

1. การศึกษาคุณลักษณะและปัญหาของทารกกถูกทอดทิ้ง ทั้ง 5 ราย พบว่า มารดามีปัญหาทางสังคม มีการใช้สารเสพติด ประเภท Amphetamine มีภาวะเจ็บป่วย พบประวัติตั้งครรภ์ 4 ราย

2. แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ ประกอบด้วย

2.1 มาตรฐานการดูแลทารกแรกเกิดการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ แบบองค์รวมมี 7 ประการ

2.2 แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ เมื่อพบทารกแรกเกิดถูกทอดทิ้งในชุมชนหรือพื้นที่สาธารณะ

2.3 แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ กรณีทารกกทอดทิ้งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ บิดา มารดา ครอบครัวแจ้งความจำนงค์ไม่ประสงค์รับทารกกกลับบ้าน

2.4 แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์กรณีทารกกทอดทิ้งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ที่ประเมินแล้วมีแนวโน้มถูกทอดทิ้ง Child Abuse หรือ ผู้ปกครองมีปัญหาการเลี้ยงดู เช่น ผู้ปกครองใช้สารเสพติด

3. ผลของแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ ได้แก่

3.1 ผลการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์

ตารางที่ 1 ผลการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์

กรณีศึกษา	การดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์
กรณีศึกษาที่ 1	เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกับฝ่ายปกครองอำเภอภูพานารายณ์ ทีมโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์ เข้าพื้นที่ตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก ประเมินเป็น Case High Risk ครอบครัวไม่สามารถดูแลเด็กได้ จำเป็นต้องแยกเด็กออกไปอยู่ในที่ปลอดภัย บิดาไม่ยินยอมตามมาเอาละวาทที่โรงพยาบาลจะเอาเด็กกลับบ้านจึง Refer โรงพยาบาลกาฬสินธุ์
กรณีศึกษาที่ 2	Refer บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์
กรณีศึกษาที่ 3	บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับทีมสหวิชาชีพนำส่งเด็กไปสถานสงเคราะห์เด็กบ้านแคนทองจังหวัดขอนแก่น
กรณีศึกษาที่ 4	บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้พาครอบครัวอุปถัมภ์มารับเด็กออกจากโรงพยาบาล
กรณีศึกษาที่ 5	Refer บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์พบว่า ทารกกทั้ง 5 ราย มีอาการปลอดภัยและได้รับการดูแลตามมาตรฐาน ร้อยละ 100

3.2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุนิรายณ์

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ (n = 170)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 เมื่อพบทารกแรกเกิดถูกทอดทิ้งในชุมชน หรือพื้นที่สาธารณะ	4.56	0.17	มากที่สุด
ด้านที่ 2 กรณีทารกกทอดทิ้งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ บิดา มารดา ครอบครัวแจ้งความจำนงค์ไม่ประสงค์รับทารกกลับบ้าน	4.59	0.34	มากที่สุด
ด้านที่ 3 กรณีทารกกทอดทิ้งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ที่ประเมินแล้วมีแนวโน้มถูกทอดทิ้ง Child Abuse หรือ ผู้ปกครองมีปัญหาการเลี้ยงดู เช่น ผู้ปกครองใช้สารเสพติด	4.53	0.23	มากที่สุด
รวม	4.56	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า คุณลักษณะและปัญหาของทารกกถูกทอดทิ้ง ทั้ง 5 ราย พบว่า มารดามีปัญหาทางสังคม มีการใช้สารเสพติด ประเภท Amphetamine มีภาวะเจ็บป่วย พบประวัติตั้งครรรค์ 4 ราย สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลลักษณ์ กองคำ และฐิติกรรณ์ จันทักษ์⁶ ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการดูแลทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีน งานการพยาบาลผู้คลอด โรงพยาบาลโซพิสัย อำเภอโซพิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่าจากสถิติการคลอดในปี พ.ศ. 2564 -2566 มีทารกแรกเกิดที่เกิดจากมารดาใช้สารเมทแอมเฟตามีน จำนวน 7, 20 และ 9 ราย ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 3.89, 9.05 และ 5 ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพย์อุษา จันทร์ทองศรี⁷ ได้ศึกษาผลกระทบจากการเสพยาเมทแอมเฟตามีนของมารดาขณะตั้งครรรค์ต่อทารกในระยะแรกเกิด โรงพยาบาลเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่าทารกที่มีผลตรวจสารเมทแอมเฟตามีนในปีสสาวะให้ผลบวกจำนวนทั้งสิ้น 21 ราย ที่เกิดจากหญิงตั้งครรรค์ที่เสพยาเมทแอมเฟตามีน จำนวน 21 ราย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาล

สมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ ประกอบด้วย มาตรฐานการดูแลทารกแรกเกิดการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ แบบองค์รวมมี 7 ประการ แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ เมื่อพบทารกแรกเกิดถูกทอดทิ้งในชุมชน หรือพื้นที่สาธารณะ แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ กรณีทารกกทอดทิ้งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ บิดา มารดา ครอบครัวแจ้งความจำนงค์ไม่ประสงค์รับทารกกลับบ้าน แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์กรณีทารกกทอดทิ้งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ที่ประเมินแล้วมีแนวโน้มถูกทอดทิ้ง Child Abuse หรือ ผู้ปกครองมีปัญหาการเลี้ยงดู เช่น ผู้ปกครองใช้สารเสพติด ซึ่งประยุกต์มาจาก UNICEF : แนวทางการปฏิบัติการจัดการดูแลเด็กที่พลัดพรากและถูกทอดทิ้งขององค์กรเครือข่ายระหว่างประเทศ มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยและการดูแลทารกแรกเกิดแบบองค์รวมของเกรียงศักดิ์ จีระแพทย์^{1,5} ส่งผลให้ การดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ พบว่า ทารกทั้ง 5 ราย มีอาการปลอดภัยและได้รับการดูแลตามมาตรฐาน ร้อยละ 100 และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

กฤษณารายณ์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลลักษณ์ กองคำ, ฐิติรักษ์ จันทรักษ์⁶ ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการดูแลทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีน งานการพยาบาลผู้คลอด โรงพยาบาล โชฬิสัย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า หลังใช้รูปแบบการดูแลทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีนพบว่า ทารกแรกเกิดไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง ผู้ปฏิบัติงานมีการปฏิบัติตามรูปแบบการดูแลทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีนได้ (95.0%) มีความรู้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก ดังนั้น รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ประเมินภาวะแทรกซ้อนทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีนได้ถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เหมาะสมสำหรับนำรูปแบบไปใช้ในหน่วยงานอื่นที่มีบริบท/สถานการณ์ปัญหาที่คล้ายกัน ผลการศึกษาครั้งนี้จะใช้เป็นรูปแบบการพยาบาลทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีน เพื่อประเมิน เฝ้าระวังและลดความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนในทารกแรกเกิด ทำให้เกิดผลลัพธ์การพยาบาลที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉญาธร ปรานมนตรี และคณะ⁸ ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการดูแลทารกโดยครอบครัวเป็นศูนย์กลางในมารดาด้วยรุ่นที่คลอดบุตร ก่อนกำหนด หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการดูแลทารกโดยครอบครัวเป็นศูนย์กลางประกอบด้วย การสร้างสัมพันธภาพกับมารดา การให้ข้อมูลสภาพแวดล้อมในหอผู้ป่วย การให้ข้อมูลพฤติกรรมทารก การสอนสาธิตกิจกรรมดูแลบุตร การเสริมพลังมารดา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมสหสาขา 2) ความรู้ของมารดาก่อนและหลังใช้รูปแบบแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) 3) ความรู้การดูแลทารกเกิดก่อนกำหนดของพยาบาลก่อนและหลังใช้รูปแบบแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) 4) ความพึงพอใจการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.25, SD = 0.53) และ 5) ทารกได้รับนมแม่ร้อยละ 96.60 และสอดคล้องกับการศึกษาของ สายชล ขุน

หล้า⁹ ได้ศึกษาการพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาเสพยาเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่าทารกแรกเกิดที่มารดาใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน ไม่มีภาวะแทรกซ้อนขณะดูแล มารดาและครอบครัวให้ความร่วมมือในการดูแลทารกต่อเนื่อง และมีความมั่นใจในการเลี้ยงดูทารกแรกเกิดที่มารดาใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน และพยาบาลที่ให้การพยาบาลมีความรู้เรื่องการพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพต่อการพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน : กรณีศึกษา ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง ควรนำเอาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์ ประกอบด้วย มาตรฐานการดูแลทารกแรกเกิดการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์ แบบองค์รวมมี 7 ประการ แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์ เมื่อพบทารกแรกเกิดถูกทอดทิ้งในชุมชน หรือพื้นที่สาธารณะ แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์ กรณีทารกคลอดที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์ บิดา มารดา ครอบครัวแจ้งความจำนงค์ไม่ประสงค์รับทารกกลับบ้าน แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์กรณีทารกคลอดที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกฤษณารายณ์ที่ประเมินแล้วมีแนวโน้มถูกทอดทิ้ง Child Abuse หรือ ผู้ปกครองมีปัญหาการเลี้ยงดู เช่น ผู้ปกครองใช้สารเสพติด มาใช้ร่วมกับการ

ประยุกต์มาตรฐานและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิด
ประสิทธิภาพสูงสุดในการดูแลทารกถูกทอดทิ้ง

ควรมีการศึกษาความก้าวหน้าและพัฒนาของ
ทารกที่ถูกทอดทิ้งในระยะยาวเพื่อสร้างคุณภาพชีวิต
ที่ดีและเหมาะสมกับทารกกลุ่มนี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์. การดูแลทารกแรกเกิดตามเกณฑ์การประเมินลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย. ใน. วิวัฒนา จีระแพทย์, เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์. บรรณาธิการ. หลักการการดูแลทารกแรกเกิดขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. 2545:19-25.
2. American Academy of Pediatrics, American College of Obstetricians and Gynecologists. Guidelines for perinatal care. 7th ed. Elk Grove Village (IL): AAP; Washington, DC: American College of Obstetricians and Gynecologists; 2012.
3. ผู้จัดการออนไลน์. (2563) “เด็กถูกทิ้ง” นับวันยิ่งทวีความรุนแรง. [ออนไลน์].
<https://mgronline.com/daily/detail/9630000005392>
4. ฉวีวรรณ ชงชัย. (2548). การพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิก. วารสารสภาการพยาบาล, 20(2), 63-74.
สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. (2551). HA Update 2008 (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: หนังสือดีวัน.
5. เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์. การดูแลอนุหภูมิกายทารกแรกเกิด. ใน. เพิ่มศักดิ์! สุขเมขศรี, นาเรศ วงศ์ไพฑูรย์, พจนีย์ ผดุงเกียรติวัฒนา, ณัฐจิณี ศรีสันติโรจน์, บรรณาธิการ. การดูแลปริกำเนิดอย่างมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท ยูเนี่ยน ศรีเอช จำกัด, 2557:45-56.
6. วิไลลักษณ์ กองคำ, ฐิติรัตน์ จันทรักษ์.(2567). การพัฒนารูปแบบการดูแลทารกแรกเกิดในมารดาที่ใช้สารเมทแอมเฟตามีน งานการพยาบาลผู้คลอด โรงพยาบาลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ. วารสารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางสุขภาพ 5(2) 63-73
7. ทิพย์อุษา จันทร์ทองศรี.(2565). ผลกระทบจากการเสพยาเมทแอมเฟตามีนของมารดาขณะตั้งครรภ์ต่อทารกในระยะแรกเกิด โรงพยาบาลเซกา จังหวัดบึงกาฬ.
8. ณาถร ปรานมนตรี, สิริกานต์ แรงกลีกร, วรรณภา ตั้งแต่ง, วรรณนิ รังผึ้ง.(2564). การพัฒนารูปแบบการดูแลทารกโดยครอบครัวเป็นศูนย์กลางในมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตร ก่อนกำหนด หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 4(1):161-74.
9. สายชล ขุนหล้า.(2566). การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาเสพยาเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลนวม จังหวัดกาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อม และสุขภาพชุมชนปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2566